

ดันขอนแก่น... ศูนย์กลางเออีซี

สุภชาติ เลิศนาค

พื้นที่ภาคอีสานยังคงเป็นทำเลทองสำหรับการพัฒนาเมืองรับประชาคมอาเซียน ก่อนจะเปิดประชาคมอาเซียนในปี 2558 โดยเฉพาะ จ.ขอนแก่น ซึ่งถูกจัดวางในฐานะศูนย์กลางของภาคอีสาน และการเป็นพื้นที่กึ่งกลางของภูมิภาคระหว่างลาว กัมพูชา และไทย

คำถามสำคัญก็คือ ในภูมิภาคที่หัวเมืองใหญ่กำลังแข่งกันโต และแย่งกันเป็นเบอร์ 1 เพื่อรองรับเออีซี ขอนแก่นมีจุดเด่นที่เหนือกว่าพื้นที่อื่นอย่างไร

ธีระศักดิ์ ทัชชาพิบูลย์ นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น บอกว่า จุดเด่นของขอนแก่นคือความร่วมมือกันของการเมืองท้องถิ่น เอกชน และภาควิชาการ เพื่อออกแบบผังเมืองซึ่งรองรับการเติบโตให้มากที่สุด โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการพัฒนากระบวนการส่งมอบผลงานสาธารณะที่ดีที่สุดในการก่อสร้างรถไฟฟ้าในแนวถนนมิตรภาพไปสิ้นสุดที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งกำลังเติบโตขึ้นเรื่อยๆ จากการขยายตัวของเมือง รวมระยะทาง 20 กิโลเมตร มูลค่า 1,400 ล้านบาท โดยมีนักลงทุนต่างชาติเสนอ

ตัวเข้ามาร่วมลงทุนร่วมกับเทศบาลแล้ว นอกจากนี้ยังเตรียมโครงการพัฒนาพื้นที่รอบสถานีขนส่งมวลชน (Transit-Oriented Development) หรือ TOD โดยเฉพาะบริเวณรอบสถานีรถไฟขอนแก่น ซึ่งรถไฟธรรมดา กำลังจะเปลี่ยนเป็นรถไฟทางคู่ และยกระดับรางรถไฟขึ้นสูงเหนือแนวถนนในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

ทั้งนี้ เทศบาลนครขอนแก่นได้เตรียมพัฒนาทั้งศูนย์การค้า ที่อยู่อาศัย รวมถึงพื้นที่สาธารณะซึ่งอยู่รายล้อมสถานีรถไฟ ให้เป็นจุดศูนย์กลางแห่งใหม่ โดยไม่จำเป็นต้องรอความช่วยเหลือจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว เพราะขอนแก่นได้ร่วมมือจากทั้งภาควิชาการ เช่น สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รวมถึงสมาคมสถาปนิกผังเมืองไทย เพื่อศึกษาการจัดการเมืองรองรับเออีซี ส่วนเรื่องงบประมาณกำลังอยู่ระหว่างจัดตั้งบริษัท ขอนแก่น ทิงก์ แทงก์ ซึ่งเป็นบริษัทของเทศบาล รูปแบบเดียวกับบริษัท กรุงเทพธนาคม โดยเทศบาลเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานเอง ร่วมกับนักธุรกิจรายใหญ่ในขอนแก่นอีก 17 ราย

ขณะที่ **ธราวุฒิ บุญเหลือ** คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม บอกว่า จุดแข็งที่สุดของขอนแก่น คือ เป็นกึ่งกลางระหว่างภาคบาทของทิศตะวันตก ตะวันออก เหนือ และใต้ของไทย และของประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงสามารถทะลุไปยังเวียดนามและจีนได้สะดวกที่สุด

“ถนนหนทางและระบบรถไฟ ทำให้การขนส่งทุกอย่างต้องผ่านตรงนี้หมด และผังเมืองขอนแก่นยังพัฒนาได้อีกมาก โดยเฉพาะทิศตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งขณะนี้ส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่เกษตร หากมีการจัดการโดยเทศบาล ภาควิชาการ และภาคเอกชน วางแผนกันอย่างใกล้ชิด เมืองขอนแก่นก็จะพัฒนาอย่างมีทิศทางมากขึ้น ซึ่งโมเดลการรวมตัวขณะนี้ก็เข้มแข็งมากอยู่แล้ว หากจังหวัดอื่นใช้โมเดลนี้รวมตัว ทุกเมืองก็จะมีศักยภาพรองรับเออีซีได้แน่นอน” คณบดีสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตั้งความหวัง

ด้าน **ภราเดช พยัทธิเวียร** นายกสมาคมสถาปนิกผังเมืองไทย กล่าวว่า อีสานเป็นพื้นที่ใหญ่ที่สุด และสามารถพัฒนาได้มากที่สุด โดยเฉพาะในวันที่เมืองใหญ่อย่างกรุงเทพฯ และเมืองรองในภูมิภาคมีขนาดประชากรและมูลค่าทางเศรษฐกิจต่างกันหลายสิบล้าน เพราะฉะนั้นการพัฒนาเมืองใหญ่ในภาคอีสานจะทำให้มูลค่าทางเศรษฐกิจ และภูมิศาสตร์ทางการเมืองการปกครองเปลี่ยนไป ไม่กระจุกตัวอยู่เฉพาะในกรุงเทพฯ เหมือนเดิม

อย่างไรก็ตาม ภราเดช แสดงความเป็นห่วงว่า หากแต่ละเมืองเน้นแต่จะพัฒนาตัวเองให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้มองว่าจะเชื่อมโยงกันอย่างไร เพราะแต่ละเมืองในภาคอีสานมีจุดเด่นในตัวเองที่แตกต่างกัน หากแข่งกันโตโดยไร้ความเชื่อมโยง สุดท้ายก็อาจกลายเป็นความล้มเหลวของการพัฒนา

“ที่ต้องระวังให้มาก คือ ในช่วงการเปิดเออีซี จะมีการสร้าง ‘ความต้องการเทียม’ หรือดีมานด์เทียมขึ้นมาให้เมืองขอนแก่นหรือหัวเวียงความเป็นจริงเพื่อเก็งกำไรที่ดินหรือโครงการอสังหาริมทรัพย์อื่นแล้วพอนักลงทุนเข้าไปมากๆ โดยที่การพัฒนาไม่เกิดขึ้นจริง ก็มีความเสี่ยงที่จะไม่ประสบความสำเร็จสูง เพราะฉะนั้นถ้ามาคุยกันในเชิงนโยบายเศรษฐกิจ สังคม ให้ชัดเจน รูปแบบการใช้พื้นที่ก็จะมีกรอบมากขึ้น และเอกชนก็จะได้รับการชี้แนะที่ถูกต้อง ไม่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงด้วยตัวเอง หากสุดท้ายนโยบายเปลี่ยนทิศไปมาเหมือนหลายโครงการในอดีต” ภราเดช ระบุ ■